

Boriska; waarom schaken op klokkengieteren lijkt

In 1987, in theater Springhaver in Utrecht, zag ik ooit de volledige versie van de beroemde film “Andrei Rublev” van de Russische filmer Tarkovski. De film speelt zich af in de laat-russische middeleeuwen, begin 15e eeuw. Delen ervan kan ik me herinneren alsof ik ze gisteren zag. In het laatste stuk van de film wordt een verhaal verteld over de zoon van een gestorven klokkengieter, een jonge knaap nog. Zijn naam is Boriska. Hij verwerft de opdracht van de koning om een klok te laten gieten, zonder het procedé daarvoor te kennen. Dat is hem door zijn vader niet overgeleverd. De scène vindt plaats op een heuvel tegenover de stad waar de koning woont. Schildwachten bewaken de jonge ambachtsman; bij mislukking wacht hem een duister lot, zoveel is wel duidelijk. Het moment dat de klok gegoten is en voor het eerst gaat luiden is een moment vol dramatiek... Gelukkig loopt het goed af. Voor de dolende iconenschilder Andrei Rublev is deze gebeurtenis een belangrijke inspiratiebron om weer aan het werk te gaan en om zijn “creative block” te doorbreken. De opdracht om trouw te zijn aan je roeping als kunstenaar is een rode draad in deze bijzondere film. Als je die roeping volgt kan het werk je soms worden ‘ingegeven’, zoals dat bij de moedige jonge klokkengieter gebeurde. Al is die intuïtie of inspiratie bij nadere beschouwing misschien ook het gevolg van de leerschool die hij bij zijn vader volgde of een resultaat van de kunde van de ambachtslieden met wie hij samenwerkte. Wie zal het zeggen?

Is de boodschap van Tarkovski van belang voor schakers? Voor schakers zoals wij? De stap van kunst naar schaken is niet groot. Schakers zijn kunstzinnige ambachtslieden, klokkengieters, vaak zonder procedé op zak. Iedere partij is een avontuur met onbekende uitkomst. Gelukkig is het maar spel, maar in dat spel kan alles zichtbaar worden: plezier, hoop, zelfvertrouwen of het gebrek daaraan. Boriska ging het avontuur aan, noodgedwongen, al had hij de steun van zijn ambachtslieden. Zijn intuïtie hielp hem er doorheen. Laat het u inspireren!

Andrei Rublev keerde terug naar zijn kunst. Hieronder een prachtige icoon van zijn hand. Veel schaakplezier en goede Paasdagen.

Jan Willem Duijzer

